

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

ELŐFIZETÉSI ÁR:		Felelős szerkesztő:	Kiadótulajdonos:	HIRDETÉSEKET
Égész évre . . .	12 kor.	dr. BALOGHY ERNŐ.	BITTERMANN NÁNDOR.	és nyilttéri közleményeket a kiadóhivatal vesz fel.
Félévre . . .	6 kor.	Egyes szám ára 20 fillér.		MEGJELEN MINDEN KEDDEN ÉS PÉNTEKEN.

Liberális gazdasági politika.

Mint mindig, úgy ez alkalommal is e keretben lehetőleg kerülni akarom az aktuális napi politikát s csak az általános gazdasági szempontokat akarom bíráló alá venni. Mert az a baj, hogy a magyar közvélemény maga is nem egy tekintetben nincs tisztában a kérdéssel és különböző érdekekre, különböző érdekkörökre tekintettel megengedhetőnek tartja, hogy a nemzeti szempontok gazdasági érdekeknek tegyenek engedményeket.

Nem kétséges, hogy az újabb idő politikáját teljesen gazdasági kérdések kell hogy uralják, nem kétséges, hogy nagyszabású és az állam által hozott áldozatok mellett kell olyan gazdasági politikát követni, mely a magyar állam összes polgárai anyagi jólétének, vagyonban való megerősödésének erős fejlődését biztosítsa, kétségtelen, hogy okszerű szociálpolitika mellett lehet elérni, hogy a magyar állam összes polgárai különböző és társadalmi osztályai teljes megelégedése elsősorban a gazdasági érdekek teljes kielégítésével, a megélhetési viszonyok lehető

kedvezővé tételével biztosítsák. De míg elismerem, hogy a jövő politikai küzdelmei a gazdasági kérdések előtérbe helyezésével kell hogy folyjanak, addig másfelől nem tartom megengedhetőnek sehol, elsősorban a magyar államban azt, hogy a tekintetek kizárólag csak a gazdasági kérdésekre irányítható, az erős nemzeti szempontok és a liberalizmus tekintetei visszaszoríttassanak. Eddigi politikai életünk főbaja abban volt, hogy minden más kérdések visszaszorításával közjogi harcokban fecsérelte el elsősorban a törvényhozás erejét, de nem ismerem el, hogy midőn saját érdekünkben, jövő megerősödésünk céljából a gazdasági kérdéseket előtérbe helyezzük, akkor a végértelmezésben nem is közjogi vonatkozású nemzeti irányzat és szabadelvűség rovására is engedményeket kell tennünk.

A fő kérdés és jövőnk biztonságának alapja mindenekfelett abban van, létre tudjuk-e hozni az „egységes magyar nemzeti állam”-ot. Ez kell, hogy gazdasági politikánkat és szabadelvű irányzatunkat is irányítsa. Magyarára

kell tenni az államot, szabadelvű intézményekkel biztosítani az egyének jogait és helyes intézményekkel lehetővé tenni gazdasági megerősödését. De csak szabadelvű intézményekkel és gazdasági fejlődéssel, míg a nemzeti fejlődést és annak biztonságát nem hoztuk létre, tehát annak kell módját találni, hogy a három törekvés sorrendjében és érvényesülésének hatályossága tekintetében tisztába jöjjön a közvélemény. E földön, melyet magyarnak nevezünk, az első és legfontosabb az, hogy magyarok legyünk és magyarok lehessünk, szabadok és gazdagok. Ha sorrend tekintetében elsősorban a gazdasági érdekek kielégítését, avagy a szabadelvűség biztosítását keressük, úgy talán vagyos is lehet a nemzet, szabadelvű intézményei is meglesznek, de én attól tartok nem tudja leküzdeni poliglott jellegét. Jól megválogatott intézmények természetszerű nyomása szükséges arra, hogy a célt elérjük.

Bizonyos észszerű csoportosítása nemzeti törekvéseknek, a liberális alkotásoknak és gazdasági politikának kell, hogy megadja a jövő fejlődés azon

A „BÁCSKA” TÁRCÁJA.

A jó barátok.

Irta: K. Ia.

Jancsi és János nagyon jó barátok. Olyan szoros kápocs fűzi őket össze, a minő csak két kenyérpajtást összefűzhet. Mert Jancsi, a vigkedélyű jogászyerek és János, a vegeterianus arcu filozopter, hogy ritkán eszik, de az annál keserűbb . . .

Rendszerint délben kelnek ki hideg hónapos szobájuk ágyából; dideregve felöltözködnek, megisznak egy pohár egészséges, friss vizet, urasan körülsétálnak a városban, délután bebukkannak az egyetemre, mint bolond Istók Debrecenbe és vagy sikerül pumpolniok néhány batost, vagy nem. Mind a két esetben betérnek estére egy kávéházba — ebédelni és onnan minden esetben fizetés nélkül távoznak . . .

Ime, most is ott ülnek a villanyfényárban a márványasztal mellett és társadalmi problémákat fejtegetnek. A politika az ő szemökben igen közönséges elcséplé valami.

— Semmivel sem kell törődnünk, Jancsikám, csak arra, hogy mi jó barátok maradjunk, szólt János, bölcsen megigazgatva aranyos evikkerjét, a melynek egyik ablaka ki van törve.

— Igazad van! feleli Jancsi, három kiflit zsebredugva. Csak badd politizáljanak a politikusok . . . legyünk mi „társadalmi emberek”.

János: Igen . . . vagyis olyan emberek, a kik bizonyos társadalmi akxiomák szerint rendezik be életüket. A legelső társadalmi akxioma pedig az, hogy a boldog élet alapja a szeretet . . .

Jancsi (siralmasan): Nem is a kenyér! (Két kiflit tesz a belső zsebébe.)

János (méltóságosan): Ne legyünk igazságtalanok Jancsikám! A kenyeret is szeretnünk kell, mert az is alapja az életnek, de csak az anyagi életnek. A kenyér, vagy a pénz csak testi és nem ideális-társadalmi, vagyis erkölcsi faktor. A szeretet azonban . . . óh a szeretet! . . .

Jancsi: Az az igazi élet alapja! (Eszik.)

János: Azért ne is aldozzuk mi fel a

baráti szeretetet holmi kicsinyes anyagi dolgokért.

Jancsi (tele szájjal): Óh, dehogya! Szó sincs róla!

János: Például ha téged . . . vagy engem . . . azaz mégis téged, Jancsikám sok sok pénzzel áldana meg az Isten, miként rendeznéd te be életünket, hogy a szeretet követelményeinek s ezzel a társadalomnak eleget tégy.

Jancsi: Hát . . . a mi azt illeti . . .

János: Ha — mondjuk — százezer pengőd volna . . .

Jancsi: Igen . . . Hát először is kiváltképpen a zálogházból az órát, meg a télikabátomat . . . Azután kifizetném a szobánk árát . . . azaz egy szebb szobát vennék ki . . . Azután küldenék egy ezrest az öregeimnek . . .

János: Hát az enyéimnek? . . .

Jancsi: Óh, azoknak is, persze! . . . Sőt még neked is adnék száz forintot . . .

János (száját félrehozva): Csak százat?

Jancsi: Azaz két . . . no háromszázat!

János: Igazán szép barátság, mondhatom . . .

módozatait, melyek alkalmasak arra, hogy az egységes magyar nemzeti állam létrejöttével az egyéni szabadság és gazdasági erő is létrejőjjön. Aggodalmam azonban éppen abban van, hogy a különböző máról-holnapra való érdekek, érdekcsoportok törekvései rosszul irányított közvélemény hatása alatt nemcsak a sorrend, de a végcél tekintetében is megzavarhatják a jövő fejlődését. Ha erős, egységes nemzeti állammá, ha e földön, erős, egységes, egynyelvű nemzeté tudunk lenni, úgy nem kell féltünk sem a liberalizmust, sem gazdasági erőnköt. Azért elsősorban azt kell néznünk, hogy a sovinszta nemzeti irány érvényesülvén a közélet, a társadalom minden vonatkozásában, győzelmet is arasson; hogy ez a „magyar nemzeti állam“ érdekében megtörténhessék, liberális törekvéseinket is, (az egyéni szabadságot ugyan semmi korlát alá nem vetve) magát a liberalizmust is ez időszert csak addig a határig szabad érvényesülni engedni, meddig az az állami, a nemzeti érdekekkel ellentétbe nem jön.

Természetes, hogy az „egységes magyar nemzeti állam“-ra való törekvéssel szemben a nemzetiségek a liberalizmus hamisan választott cégére alatt az egyéni jogok követelésével, a nemzetiségeknek, mint egyéneknek érvényesülését keresik abban a reményben, hogy a liberalizmus tetszetős jelszavával célt érhetnek és a sovinszta „nemzeti gondolat“-nak a liberalizmus javára való elterelésével megnehezítik, vagy talán meg is akadályozzák „az egységes magyar nemzeti állam“ létrejöttét. Sőt a nyomasztó gazdasági viszonyokra tekintettel, nem egy érdekcsoport hangját hallottam elhangzani amellet a fel-

fogás mellett, hogy a gazdasági érdekeknek a szociálpolitikai tekintet domináló érvényesülése céljából a nemzeti törekvések kell hogy engedményeket tegyenek.

Nem tudom, hangoztatott sovinszta nemzeti irányzatom ellen, valóban elvi okoknál fogva, vagy csak személyem elleni ellenszenvnek tudjam-e be, hogy nem egy tekintélyes képviselőjében a sajtónak, sőt különböző körökben is elitőleg szólottak nemzeti irányzatu törekvéseimről. Hacsak az egyszerű személyi ellenszenv volt a támadás indoka, úgy a felett napirendre lehetne térnem, de ha az elitő birálat oka elvi alapon nyugszik, úgy minden erőmet és tehetségemet arra szeretném felhasználni, hogy az ellenkező nézeteket meggyőzni tudjam. Abból indulok ki és ez teljes meggyőződésem, hogy miután ma Európában az érvényesült irányzat csak nemzeti államokat tűr meg, mi is, ha állam akarunk lenni, nemzeti állammá kell hogy legyünk; erre kell hogy a leghatározottabb sovinszta irányban törekedjünk, minden más tekintet félretéve, úgy mint azt Európa többi nemzeti államai tették.

A darabokra szaggatott apró államokból álló Olaszország minden egyebet félretéve, erős sovinszta irányzattal lett nemzeti, hogy egységes legyen és midőn a mult század második felében az olasz királyság székhelyét Rómába tette és az egységes olasz államot az olasz földön, az olasz érdekeket sértő idegen irányzatu hatalmak megtörésével létrehozta az olasz nemzeti egységet, mint egyetlen célt tűzte ki maga elé: sovinszta kítartással küzdeni arra, hogy megalkossa az egységes nemzeti olasz államot. Nem tekintette az érvényre

jutott erős és határozott sovinizmus az egyes államocskák lokális érdekeit, sőt nem volt figyelemmel uralkodó családok trónjára és felekezeti tekintetekre sem. Nem azt kérdezte, vajjon az egységes olasz királyság egyelőre liberális-e és vajjon, hogy gazdasági érdekei az új alakulással nem szenvednek-e rövidülést, csak azt, hogy az idegen befolyás kiszorításával és egységének létrehozatalával megteremti-e az egységes nemzeti olasz államot. Ma áll az olasz állam, mint egységes és nemzeti és ha erős gazdasági válságoknak is van kitéve, előbb utóbb e bajokon is átesik és akkor jön el az ideje a liberalizmus teljes érvényesülésének.

Az ujan alakult Románia, midőn önálló királysággá lett, elsősorban csak az egységes nemzeti tekinteteket engedte érvényesülni és midőn a Moldovával egyesült Havasföld, mint román királyság megalakult, azt tűzte ki célul, hogy a területén lakó nagyszámu magyar, bolgár, görög és zsidó állampolgárait teljesen románá tegye, egységes nemzetivé gyurja át az összes területén lakókat. Addig a határig volt csak liberális, az egyéni jogokat elismerő, mely határig elmehetett egységes nemzeti irányzata mellett, nagy áldozatokat hozva a nemzeti állam megalkothatásának érdekében, oly áldozatokat, melyek gazdasági fejlődésének sok tekintetben akadályai voltak. Ma már a román királyság magát egységesnek és nemzetinek mondhatja, most már liberális intézményekkel és gazdasági érdekeinek istápolásával módjában lehet állampolgárai szabadságát és vagyoni érdekeit is kielégíteni.

A nagy német állam, Bismarck fényes alkotása 1870-től máig, állandó kítartással első és legfőbb céljául a nemzeti egység megteremtését tűzte ki, ennek érdekében az állami érdekeket szolgáló liberalizmus határig menvén csak el, elsősorban egységes nemzeti német akarván lenni és csak azután szabadelvű és gazdag.

A velünk szomszédos Ausztria nem nemzeti állam, sőt ellenkezőleg, különböző tartományokra tagolt, széthuzó nemzetiségi érdekektől vezetett szervezetnek lehetne mondani csak és vajjon az egységesítő nemzeti sovinizmustól át nem hatott állami élete nyújt-e nagyobb előnyöket a szabadelvűségnek és gazdasági fejlődésnek? Vajjon éppen azon törekvés, hogy a magyar állammal gazdasági közösségben maradjon, nem azt bizonyítja-e, hogy sovinszta nemzeti irányzat nélkül, egyáltalán nemzeti jelleg nélkül még távolról sem olyan erős gazdaságilag, hogy ne volna szüksége a magyar állam gazdasági kiszípolozására.

Jancsi: Meg kívátnék mindenedet a zálogházból . . .

János: Köszönöm . . . Ez a társadalmi igazság! Ez a barátság! No, a te szereteted mondhatom, ugyancsak mostoha.

Jancsi: De kérlek . . .

János: Semmi kérlek! Most már tisztában vagyok veled! Kigyót melengtettem keblemen.

Jancsi: Hagyj kibeszélnem! Elengedném az adósságaidat is.

János (felháborodva): Micsoda? Hát koldus vagyok én?

Jancsi: Hát én kutya vagyok, vagy számár? Tessék! Ez a hála az ember jószágáért . . .

János: Még neked áll feljebb?

Jancsi: De gondold meg, arról van szó, hogy elengedném az adósságaidat! (Ordit.) Érted? Az adósságaidat mind egy fillérig.

János (gunyosan): No nézze meg az ember! Százezer forinttal beszél így az akasztani való.

Jancsi: Meg akarsz zsarolni, tönkre akarsz tenni, ki akarod szívni a véremet?

Hisz, ha pénzem lenne is, dugnom kellene előled.

János: Bizonyosan így is dugod . . . Ismerlek, gyönyörű mákvirág!

Jancsi: Kikérem magamnak! (Pofon tti.)

János felelet helyett egy poharakkal telt tálcát vág „jó barátjához“ és társadalmi züllöttséget emleget.

Jancsi egy széklet lódit kenyeres pajtásához és krisztusi szeretetet emleget.

. . . Nagy botrány . . . A pincérek és vendégek hathatósan lépnek közbe . . .

. . . Jancsit és Jánost egy rendőr, összekarmolva, megtépve kíséri el a helyszínről.

Azóta Jancsit és Jánost együtt soha sem lehet látni, de bármelyikükkel találkozik is az ember, az azt mondja, hogy ők nem rendelik alá magukat kicsinyes anyagi érdekeknek, hogy ők a krisztusi szeretet alapján akarják az emberiséget megjavítani, hogy ők ergo igen jó barátok maradnak mindhalálig . . .

Nem mondom, hogy mind e hasonlatok teljesen találjanak a mi viszonyainkra, de azt mondom, hogy ezen alakulásoknál, valamint általában nagy állami és egy késő jövőnek alapjait megvető alakulásoknál mindig a „nemzeti gondolat”-tól vezetett erős sovinizmus nemzeti iránya volt a vezető tényező, az állami érdek; azután következhetvén az egyén vagyonosodásáról való gondoskodás. Ha lenni akarunk és magyarok akarunk lenni, úgy a sovinizta nemzeti törekvés kell, hogy a mi politikánkat is elsősorban irányítsa, az egyén szabadságáról és vagyoni érdekeiről, ha már egyszer egységesen nemzetiek vagyunk, könnyen lehetvén gondoskodni.

Beismerem, hogy ezen sovinizta felfogásom nem mindenkinek tetszik, beismerem, hogy a mai kor anyagi irányzatát az én sovinizmusom nem mindenben elégíti ki, beismerem azt is, hogy az egyéni szabadság, a liberalizmus, a közgazdasági érdek, az állam minden polgárának vagyonosodása oly fontos tekintetek, melyeket figyelmen kívül hagyni nem lehet és nem szabad; ezeket egymással ellentétbe helyezni azonban nemzeti érdekből káros, állami jövőnk szempontjából megengedhetetlen, de nem is szükséges. Az erős sovinizta nemzeti irány nem zárja ki az állami érdekekkel ellentétbe nem jövő egyéni szabadságot, nem zárja ki az államnak hatályos közreműködését arra, hogy gazdasági érdekeink teljes kielégítést nyerjenek.

Szóltam azonban azért, mert látom, hogy talán csak politikai taktikából, avagy talán csak önző érdekekből doktrinér elvi alapokon nyugvó nemzetközi értékű liberális eszméktől vezéreltetve, avagy internacionális kozmopolita érdekektől áthatva, oly szociálpolitikai tekintetek kezdenek előtérbe lépni, melyek a nagy céluak, jövőnk egyedüli biztos alapjának, az „egynyelvű, egységes magyar nemzeti állam”-nak tesznek rossz szolgálatot, szinte mintegy igazságul irván alá s azt érvényesíteni akarván, hogy a sovinizmus nem hazafiság. Én úgy tartom, hogy a sovinizmus nemzeti törekvéseink érvényesülése érdekében kötelesség, mely azonban sem a liberalizmus érvényesülésének, sem gazdasági megerősödésünknek útját nem állja.

X. Y.

Téli sportok.

Leesett az első hó; olykor fagy is, ha meg nem fagy, sáros a föld, csuszós, szóval sehogy sem lehet a sportok legtöbbszörének alkalmas talajt találni tavaszig. Pedig nagyon szomorú lenne, ha tavaszig semmiféle sportot üzni nem lehetne. Lehet is, sőt kell is! Csak hogy kötve vagyunk bizonyos speciális gyakorlatokhoz.

Nem akarok itt a vadászat, lósportok és az automobil sport téli gyakorlataira kitérni s csak azt szeretném kihozni, hogy a mi helyi viszonyaink e 4—5 hideg, fagyos, esős hónap alatt a sportnak mely tereit hagyják számunkra szabadon. Tehát az említett sportoknak elhagyása után sorra veszem a fennmaradókat. Ezek között mindjárt a tenisz, az uszás és az evezés tűnik fel, mint amelyek nálunk télen egyáltalában nem gyakorolhatók. Postagalamb-sporttal tudtommal Zomborban senki sem foglalkozik. Kerékpározni télen nem igen lehet (nálunk kitérő utainkon különben is alig lehet). Maradnak tehát a télen is gyakorolható sportok gyanánt a vivás, torna, football, keresolya, célövés és az atletikai sportok és játékok. Nézzük ezeket sorban.

A viváson és célövészen kívül a többi ngyszólván teljesen az ifjuság sportja. Helyesebb is, hogy a serdülő ifjuság nevelkedési korszakában nyerjen elegendő alkalmat sport-szerű testedző gyakorlatokra addig, amíg a test fejlődésben van s így okszerű sportolással a testi erő és rugékonyság fokozható. A későbbi korban már csak a meglévő erő és rugékonyság fentartására szolgálhat a sport.

Van sportegyletünk is, mely azonban szerénységéből oly csendben tartja létezését, hogy talán a tagok sem tudják hogy létezik. Pedig hivatása volna a tagokkal állandó sport gyakorlatokat tartani, de legalább is lehetővé tenni, hogy aki akar, az gyakorolhasson. Nagyon nem gyakorol itt senki. Ugy látszik itt a sport téli álmat alszik. Zombor pedig nem olyan ugynevezett „kávéház város”, mint amilyen akárhány van az országban — főleg a főváros — hát akkor nem is kellene engedni, hogy azzá legyen, hogy az ifjuság valahogy ahhoz szokják, hogy a családján kívül töltendő szabad idejét füstös kávéházban ölje el a helyett, hogy testedző sporttal foglalkozzék.

Bizonyos, hogy vidéki sportegyleteink rendszeren a részvétlenség folytán nem képesek eredményes működést kifejteni sokszor a legagilisabb vezetőség mellett sem. S hozzájárul még, hogy rendszeren nem rendelkezvén elég anyagi erővel saját sporttelep és tornacsarnok létrehozatalára, kénytelenek a helybeli középiskolák tornatermeit használatra elkérni, melyet az ifjuságot szerető igazgatóságtól többnyire meg is kapnak és az igazgatót egy igen kényes helyzetbe hozzák állandó rongálás és a helyiség különbeni rendeltetésével alig összeegyeztethető rendtelenségek elkövetése által. Mert az igazgató a tornateremért is felelős.

Nálunk, hol a nevelési törvények folytán nem adnak a testedző sportoknak oly fontosságot mint Angliában, nincs kényszerítő hatalom senki kezében a sportok kellő művelése érdekében, tehát nálunk csak szabad akarattal folytatott komoly munkálkodás mutathat fel eredményt.

A vivás és tornázás a sportegylet kebelében igen szép eredménnyel lenne gyakorolható a téli hónapok alatt. A football szintén. A célövést már mindenki magában is gyakorolhatja, bár abban is szebb eredményt lehet elérni társulás által. Keresolyázás sajnos az idén Zomborban — ha csak esuda nem történik — nem lesz. Az arra hivatott bizottság csak nemrégiben jött kint a keresolya pályán, de legnagyobb sajnálattal kellett megállapítania, hogy vízhiány folytán jég az idén nem lesz. Szóba került, hogy egy alkalmas kut furásával állítsassék elő megfelelő viz-

rég, de a megejtett szakértői vizsgálat nem keesgetett oly biztos eredménnyel, hogy az 1000—1200 koronás befektetést érdemes lett volna javaslatba hozni. Legnagyobb tere marad az atletikai gyakorlatok és játékoknak. Birkózás, box, távolugrás, magasugrás, rudugrás, sulydobás, sulyemelés éppen oly mérvben gyakorolható, mint nyáron, a futásban pedig startolási gyakorlatok képezheti az athléta téli gyakorlatainak tárgyait.

Hogy a gyakorlóknak némi vezérfonaluk legyen, ide iktatom a legutolsó hivatalos magyar rekordok kimutatását:

1. Távolugrás. Mező Béla M. A. C. 6 m. 76 cm. (1903.)
2. Magasugrás. Gönczy Lajos B. E. A. C. 1 m. 81 cm. (1902.)
3. Rudugrás. Kauser Jakab M. A. C. 3 m. 36 cm (1902.)
4. Sulydobás. Kozla András B. E. A. C. 12 m. 69 cm. (1903)

—nyi.

H i r e k.

Kinevezések. A pénzügyminiszter Lekver Lajos ujvidéki vámellenőrt főtisztté, Vukusa Pasquale fiúmei vámhivatali segéd-tisztet pedig az ujvidéki fővámhivatalhoz ellenőrré nevezte ki.

Kinevezés. Sándor György m. kir. utbiztos a m. kir. kereskedelmi miniszter által az utmesteri iskola segédtanítójává nevezetett ki Pécsre.

Kinevezés. Klebovich Sándor zombolyai járásbírósi albiró a palánkai kir. járásbíróshoz járásbíróvá nevezetett ki.

Istentisztelet. A helybeli ev. ref. gyülekezet folyó hó 26 án, hétfőn, karácsony második napján d. e. 10 órakor az ág. ev. templomban urvacsoaraosztással egybekötött istentiszteletet tart. Somogyi Zoltán b. lelkesz, Kozma László e. gondnok.

Valasztás. A Bács Bodrog vármegyei jegyzői egyesület rendkívüli közgyűlést tartott, melyen valasztás alá került Faller Alajos volt egyesületi főjegyző lemondása folytán a főjegyzői állás. A leköszönt kitérő főtiszt helyébe ismét a jegyzői karnak egyik kiválósága lett Borovánszky Gyula kulai jegyző személyében megválasztva.

Liceumi előadás. Vasárnap délután dr. Kabos Márton, a kiváló aesthetikus tartott előadást Maeterlinck híres művéről: A méhek életéről. Az előadást, mint rendszeren nagyszámú és előkelő közönség hallgatta végig. Kabos Márton dr. ismert élvezetes előadásával ismertette a híres munkát s a legapróbb részletekig megvilágította a méhek életét. Az előadást a közönség mindvégig a legnagyobb figyelemmel kísérte s végeztül lelkesen megtapsolta az előadást.

A Schweidel szoborbizottság tagjai a múlt pénteken, 16 án, barátságos vacsorára gyűltek össze a Stebler fele vendéglőben. A bizottság tagjai megragadták az alkalmat, hogy melegen üdvözöljék az amerikai utjáról hazatért elnököt, Vértési Károlyt. Természetes, hogy szebbnél szebb pohárköszöntőkben nem volt hiány. De ez alkalommal szívesen hallgatta a társaság a sok beszédet, mert egy ügyes ötletből kifolyólag mindenki egy koronával váltotta meg a szólás jogát s így a Schweidel szobor javára mintegy 35 korona gyűlt össze. Követésre méltó példa!

Tisztújító közgyűlés. A szabadkai ügyvédi kamara f. hó 18 án tartotta meg három évre szóló tisztújító közgyűlését, melyen Zomborból Kozma László és Vértési Károly ügyvédek vettek részt, míg a többi ügyvédek lepecsetelt szavazó lapjukat küldték be. A valasztás eredménye ez: Elnök: Paukovich Andor. Elnökhelyettes: Kozma László. Titkár: dr. Révész Ernő. Pénztáros: Buchwald László. Ügyész: dr. Vécsi Samu. Valasztmányi rendes tagok: dr. Bekéffy Gyula, dr. Blau Géza, dr. Brenner József, Gyélmis Gerő, Latinovics János, dr. Lipovencsits László, Rohonyi Gyula, Vértési Károly. Valasztmányi

póttagok: dr. Kriszhaber Gyula, dr. Majoros Adolf, dr. Manojlovics Vladiszláv, dr. Petrovits János.

Halálozások. Tővisi Rác Györgyné szül. Tóth Jolán életének 53. évében e hó 17-én Kulán elhunyt. Az elhunytban tővisi Rác György nagybirtokos nejét gyászolja. — Özv. Nágel Nandorné életének 66. évében folyó hó 17-én jobblétre szendertült. A megboldogultban Nágel Maté militicsi plebános és Nágel Gyula tatabázi jegyző édesanyjukat gyászolja. — Sóka István m. kir. pénzügyi szemlést f. hó 19-én 35 éves korában Zomborban elhunyt.

Dalestély. A zombori iparos daláda 1904. évi december hó 26-án karácsony-másodnapján a Vadászoktól szálló emeleti helyiségeiben dalestélyt rendez a következő műsorral: 1. „Kertem alatt...“ Férfikar. 2. Népdalok. 3. „Oh mért vagy olyan távol...“ Férfikar. 4. Magándal. 5. Babylon romlása című zenedrámából a 18. szám. „Ez ünnepe est...“ stb. Vegyeskar. Dalestély után tánc.

Táncvigalom. Az országos vörös kereszt egyesületi fiókja a járási ifjúság közreműködésével e hó 29-én táncvigalmat rendez az András féle vendéglőben. A táncvigalom sikere érdekében Matkovich Béláné urnó elnökléte alatt egy nagy rendezőbizottság tevékenykedik. A fényesnek ígérkező mulatságra városunkból is sokan mennek ki Apatinba.

Tisztújítás Zentán. A Zentán megújított tisztújítás a következőket eredményezte: Polgármester: Dudas Lajos. Közigazgatási tanácsos: Szárics Géza. Gazdasági tanácsos: Kiss Simon. Árvaszéki tlnök: Burány Pal. Mérnök: Berenczey Domokos. Főszámvevő: Helmberger György. Tan. és i. tanácsos: ifj. Jedlicska I. Alsószámvevő: Keresztury Karoly. Főügyész: Pollák Ignác. II. od. ügyész: dr. Lovász Andor. Községi bíró: Suber Endre. Házipénztáros: Habram Ferenc. Adopenzáros: Keceli M. Balázs. Házipénztári ellenőr: Eszes Mihály. Adópénztári ellenőr: Korbecz Lajos. Pénztári tiszt: Jablonszky Andor. Alkapitány: Komáromy Béla. Levéltáros: Lantos István. Közgám: Jedlicska István. Földadó nyilvántartó: Braun Soma. Adóisztek: Biró János, Szeli Tivadar, Branovacski Dusan, Horváth Gyula és Heiszler Aladar. Rendőrfogalmazó: Nikolics György. Gazdasági fogalmazó: Dallos György. Mérnöksegéd: Ösz Szabó Matyás. Városgazda: Olajos Ignác. Irnok: Tóth István. Külkézbesítő: Gyuresik István.

Eljegyzés. Fehérváry Ilonkát Bácsborsódrol eljegyezte Wölfl Peter Palánkáról.

Angyalcsinálás Bajmokon. A bűnös uton való pénzszerezés egyik legveszedelmesebb fajtája, amely már napirenden van országszerte, most a szomszéd Bajmok községben tudódott ki. Egész bűnlajstromot kell majd vezetni a vizsgálatot teljesítő hatóságoknak arról a rettenetes és undorító szenciacióról, amelyről néhány nap alatt bizonyára országszerte fognak beszélni. Több nap óta folyik már a rendőrségnél a vizsgálat és a bűnös lelkű terhelt eddigi vallomása szerint hetven emberélet létrejöttét akadályozta meg. Tudósítunk a következő részletekben számol be a bűnkronika legújabb eseményéről: A közelmúlt napokban egy fiatal bajmoki leány tért haza szüleiből Szabadkáról, ahol hosszabb ideig tartózkodott. A viruló egészségben levő szép leány alig néhány napi otthonléte után hirtelen titokzatos módon elhunyt. A faluban a legkülönfélébb verziók keringtek a titokzatos halálesetről és a rendőrség vizsgálatot indított és elrendelte a hulla rendőri boncolását. A boncolás megállapította, hogy a halál természetes volt, de a vizsgálatot vezető Nuszpl rendőrfővezető a nyomozást mindazáltal tovább folytatta és merő véletlenségből meglepő eredményre jutott. A beidéztet tanúk közt volt ugyanis egy Balás Viktória nevű középkorú, kétes hírű bajmoki asszony, akiről az egész falu tudta, hogy kuruzslással keresi kenyerét. Ez az asszony tette a borzalmas részletekben bővelkedő vallomást, melynek az a lényege, hogy hetven bajmoki asszonyon és leányon, akik közt több intelligens család hozzátartozója is van,

bajtotta végre bűnös operációját. Balás Viktória, akinek nem volt tudomása arról, hogy miért kapott idézést a rendőrségtől, meglátva az előtte kihallgatott nagyszámú tanut, megretent és azt hívén, hogy az előtte kihallgatott tanúk mind ellene vallottak, bevallott mindent, ami bűnös lelkét terhelt. A véletlennel sikerült tehát most eme gyalázatos individuumok egyikét vallomásra bírni és végre alkalom fog nyílni az igazságszolgáltatásnak, hogy elrettentő példaadással szolgáljon azoknak, akik a leplezett bűnös nőhöz hasonló módon folytatják szemérmetlen tüzelmeket.

A feleséggyilkos rendőrbiztos. Nagy feltűnést keltett a tavasszal Zentán az a gyilkossági eset, melynek Nagy Szentesi Orbán rendőrbiztos felesége esete adataival. Kiderült ugyanis, hogy maga a férj, a rendőrbiztos a gyilkos, aki 30 szurást ejtett szerencsétlen hitvesére. A hitvesgyilkos konokul tagadott és tagadása mellett megmaradt még akkor is, amikor az udvaron levő kútból előkerültek a bűnjelkések a gyilkosság kétségtelentlén rábizonyított. Az ügyészség gyilkosság miatt helyezte vád alá Szentest és az alapos vádiratot most készítette el Aczél Imre kir. alügyész. A rémregénybe illő bűntény a jövő esküdtárszékai ciklusban kerül tárgyalás alá.

Elcsipett szélhámos. Óbecséről írják: A rendőri jelentések heti sorozatában van egy igen érdekes részlet. Szól pedig a jelentés ilyen formán: A rendőrség letartóztatott egy embert, aki Hadnagyev Bózsó helybeli gazdához beállított és annak bort kínált eladásra. Azt mondta, hogy Balázs János halasi gazda. Hadnagyev adott is 2 forint foglalt és egy taitékpipát egy akó borért. A fiának pedig 1000 frtot adott, hogy menjen el a halasi gazdával és vegyen ott sok bort. Mikor Hadnagyev fia és a gazda eltávoztak a vasutara, az öreg gazda gondolkodásba esett, hogy hátha megcsalják a fiát. Utánuk ment és még a vonatindulás előtt el is érte őket. Az állomáson elpanaszolta aggodalmát az ott időző Gerber Nándor sörgyárosnak. Gerber atlatván, hogy csaloval van dolguk, nyomban a vidéki emberhez lépett és magát rendőrfőkapitánynak adván ki, letartóztatta és hirtelen bevitte a városba és átadta a rendőrségnek. Itt aztán kiderült, hogy az illető Dalla Istvánnak hívják és kececi szőlésű, munkanélküli csavargó. Ekkor derült ki az is, hogy néhány nap előtt özv. Divicsék Ferencné korecsájába tért be és ott bőségesen evett és ivott, ott is borkereskedőnek adta ki magát. Midőn azonban fizetésre került a sor, azt mondta, hogy csak ezres bankója van. Miután azt a vendéglősné nem bírta felváltani, megígérte, hogy néhány nap múlva a lako máért egy zsák diót és mézet hoz neki. Hogy még jobban meghódítsa a szép özvegyet, ajánlatot tett neki, hogy feleségül veszi. Hívta is egyre a közigyűzőhöz, hogy azonnal rá irat 6000 koronát. A házasság azonban futcsba ment, mert a rendőrfőkapitány leleplezte a szemre való vőlegényt. A rendőrség eltoloncolta a jeles kérést.

Játékból halál. Megrendítő szerencsétlenség történt kedden reggel Szabadkán. Egyik legmódosabb és köztiszteltetben álló megagott bunyevác földbirtokost, aki a törvényhatóságnak virilis bizottsági tagja volt, a saját unokája merő véletlenségből agyonlőtte egy vadászfegyverrel. A halásos végű szerencsétlenség részletei a következők: Ivkovics Ivandékics Antal 300 lános III. körű földbirtokos együtt lakott István nevű fiával és ennek családjával. A család a legboldogabb egyetértésben élt és szeretettel vették körül a 80 éves családfőt, aki szintén egyetlen örömet lelte abban, ha hozzátartozóival szórakozhatott és különösen kis unokáit becézgette. Kedden reggel is tréfálkozott Pal nevű V. gimnázista unokájával, aki hogy nagyatyját megtréfálja, lekasztotta a falon függő Lefauchaux vadászfegyvert és ráfogta a másfel lépésnyi távolságban álló öreg emberre. A nagyapó jól elnevelte magát a fiu bohóságán, de a következő pillanatban megtörtént a katasztrófa. A puská elsült a kis Pál kezében és a nagyszámú serét az öreg Ivkovics fejébe batolt. A különben is beteges

elgyengült öreg ember hangtalanul zubant a földre, a koponyába hatolt serétek megrongcsolták az agyvelőt, úgy hogy a balál azonnal bekövetkezett.

A községi számadások. A múltban az összes letárgyalt községi számadások a vármegye irattárába kerültek megőrzés végett. A belügyminiszter újabb rendelete értelmében ezek az átvizsgált és a törvényhatósági közgyűlés által jóváhagyott községi számadások két példányban állíttatnak ki; az egyik példány a vármegye irattárába kerül, a másik példány a számadási tétel, vagyis a számadást támogató okmányokkal, nyugtákkal kint a községek irattáraiban kezeltenek. A községi és körjegyzők gondozására bízzák a fontos okmányokat, akik felelősség terhe alatt tartoznak a számadásokat rendben tartani és megőrizni.

A reklámkirály öngyilkossági kísérlete. A szabadkai lapokban a közelmúltban nap-nap után hasábas reklámok jelentek meg, melyben egy Ceisler nevű ottani órász fűt-fát ígért a publikumnak, ha nála órát vásárolnak. Volt is aki bizott a hangzatos ígéretekben és lépre ment. Egyszerre csak kiderült, hogy a nagy reklámgyártó közönséges szédelő, akit a rendőrség le is tartóztatott. Ceisler Lipót, akit a rendőrség hosszú időn át folytatott szédelgése miatt letartóztatott, szombaton éjjel a rendőrség fogházhelyiségében önkézevel akart véget vetni életének. A vaskályha fedőkupját leemelte és rátette fekhelyére, aztán a deszkát felemelte és nyakát a súlyos teher alá helyezte. A kulcsár az öngyilkosjelölt kapálózására és börgésére figyelmesé lett és szándéka végrehajtásában még idejekorán megakadályozta. A mentőket azonnal a helyszínére hívták, akik mesterséges légzés alkalmazásával életre hozták és kivittek a kórházba. Ceisler állapota ma már annyira javult, hogy átkísérték az ügyészséghez, ahol a vizsgálóbíró még a délelőtti folyamán kiballgatta. A rendőrségre egymásután érkeznek az újabb panaszok. Leginkább a szegedi Fischer Testvérek cég van érdekelve körülbelül 3000 korona értékű bizományba adott ékszerárak erejéig.

Komlótermesztés. A földművelésügyi kormányrendeletére Cséser Lajos komlótermesztési szaktanárs vádortanítás okából megjelenik: december 20-án Verbászon, 21-én Piroson és Bulkeszin, 22-én Szépligetén és Szilbacsán, 23-án Palánkán és Dunacsében, 24-én Hódságon és Filipován, ahol délelőtti vagy delután a községhezára várja a termelőköt. Ajánlatos, ha a szomszédos községek komlótermelői is átlátogatnak az előadásokra. Ünnepe után új telepítőket is felkeres, ha címere felszólítás érkezik december hó 24-ig Zomborba (megyeház, a gazdasági egyesület prodája).

A beszélő gépek ideáját a grammofont volt alkalmunk a napokban meghallgatni. Vásárolgatás közben, éppen a remek mintájú angol nyakkendő különlegességében gyönyörködve és választgatva, felzendült Szoyer Ilonka énekelő „szerenád“ az isteni „Bob herceg“-ből, egy pillanatra a színházban képzeltek magunkat, oly tisztán, csengőn hallatszott a dal, majd felzendült a „bordal“ szintén a Bob hercegből, mely oly kifogástalanul hangzott, mintha a bájos művészuót hallottuk volna magát; de körültekintve meglátva az izléses kinaezüst és bronz dísz tárgyak tömegét, a valóra ébredtünk, hogy Goldfahn Sándor és fia cég üzlethelyiségében vagyunk Zomborban a Kossuth L. utcában, s a kifogástalan működésű grammofont próbáltatta ki egy vevő, ki elismerését fejezte ki, hogy immár a műsor sokkal olcsóbban állítható össze, amennyiben minden lemez két felvételt — alul-felül egy-egy — tartalmaz. Ajánljuk a fenti cég hirdetését a n. é. közönség figyelmébe.

Művészet — Irodalom.

Műsor:

Kedden: Cigánybáró, operette.
Szerdán: Doktor ur.
Csütörtökön: Bottyan generális.
Pénteken: Emigráns, szimfónia.
Szombaton: Szílnet.
Vasárnap délután: Gyermekmesék, mese.
(Bérletszílnet.)
este: Hajduk hadnagya, operette.
(Bérletszílnet.)
Hétfőn délután: Drótosztót, operette. (Bérletszílnet.)
este: Karácsonyi álom.
Kedden: Hajduk hadnagya, operette.
Szerda: Erény utjai, vigjáték.

*
Kormos Ilonka jutalomjátéka.

A jelenleg itt működő szintársulat legfiatalabb primadonnájának vasárnap este volt a jutalomjátéka. Ez alkalomból a Nebántsvirág került színre, címszerepben Kormos Ilonkával. A jutalomjáték minden tekintetben fényesen sikerült. Ugy az összes pábolyok, valamint a nézőtér teljesen megteltek előkelő közönséggel, ami azt igazolta, hogy a közönség a legmesszebbmenő jóindulattal viseltetik a kedves művésznő iránt. A lefolyt előadás roppant hangulatos volt s a ház nem fukarkodott kifejezést adni a jutalmazandó iránt érzett rokonszenvének. Amint Kormos Ilonka színre lépett, percekgig tartó hatalmas taps fogadta, a zenekarból pedig nagy halmaz virágot nyujtottak neki. A hangulat tehát rögtön meg volt teremtve, ami nemcsak a fiatal művésznőt lelkesítette, de a közönséget is. Denis szerepében a jutalmazott a szokottnál is bájosabb volt. Ez a végtelentl kedves szerep ritkan talált illetékesebb alakítóra Kormosnál. Az úde, fiatal leányuk minden természetadta kedvessége megnyilatkozhatott és hogy nem fukarkodott azzal, bizonyítja a közönség elragadtatása, mely a szakadatlan ujrázásokban és lelkes kibívásokban nyilatkozott meg. Kormos Ilonka sikere tökéletes volt. Bűszkeséggel töltötte el őt az a tudat, annál is inkább, mert a közönség rokonszenvének spontán kifejezésével azt dokumentálta, hogy mindenkor elismeréssel van azok iránt, akik hivatásuk magaslatán állanak. Az a lelkes elismerés, mely Kormosnak jutott osztályrészül, nagyban befolyásolta partnereit is. Valamennyien pompásan játszottak. Így első sorban Polgár direktor mint Celestin volt remek és sok sok tapsot vivott ki. Kivülre Irsay, Szathmáry, Sik, Hatvani, Borsódi, Gózon, Molnár Vilma, Szathmáryné és Gaál Rózsi játszottak igen jól. Az előadás végeztével a közönség ismételtelen kitapsolta Kormost, aki boldogan köszöntö meg az ovációt.

Két bemutató. Az elmúlt hét színházi műsorának fődekkességét az a két bemutató képezte, mely csütörtökön és szombaton folyt le telt nézőtér előtt. Az első Gutzkownak a német színpadokon nagy sikert aratott héber daljátéka az „Uriel Acosta“; a második Kemechey Jenő hazafias szimfóniája „Az emigráns“ volt. A két premiérnek nálunk is nagy sikere volt. Uriel Acosta a zsidó történelemből vett tárgyanál fogva birt nagy vonzerővel s az előadás afatt nagy hatással is. Uriel Acosta a multak nagy vallási barcai nak egyik hőse. Sajna szomorú hőse, aki bukik, mert állhatatlan s lángeszével egy pillanatra sem tart lépést becsületérzése. A darabban sok a felesleges, de azért mindvégig érdekes és megkapó. A cselekménynek főrugója az, hogy Uriel Acosta hadat üzen a saját vallásának, könyvet ír, ostromozza vallásának avult voltát, utóbb azonban ugyanazt

cselekszi mint Galilei, azzal a különbséggel, hogy azt a világhírű mondást nem morogja el a fogai alatt, hanem öngyilkossá lesz.

De ebbe, a színpadi technika szempontjából vett csattanós befejezésbe, nem annyira a vallási kudarc felett érzett elkeseredés, mint inkább a szerelem játszik bele, mert Uriel, aki talán éppen a szerelemben nagy, a csalódást nem bírja elviselni. Szerelme Judit férjhez megy egy gyűlölt emberhez, mert apját a vagyoni bukástól kell megmentenie, Uriel pedig elpusztul. Ez a tragédia, mely abban a feltalálásban, melyben Gutzkow állítja elénk, minden mellékeselekményével együtt mély és megkapó. A mi közönségünk látható érdeklődéssel fogadta a darabot s különös lelki gyönyörűséggel élvezte a bus melódiájú remekszép héber dalokat. A címszerepet Szathmáry alakította megkapó közvetlenséggel és nagy hatással, ami arról győzött meg bennünket, hogy az ilyen szerepek teljesen megfelelnek az ő temperamentumának. Nagy sikerrel játszottak még Derék Antal, kinek írói hivatottságát éppen e darab igazolta, mert annak áldozata a magyar színpadra az ő műve. Derék gyönyörűen ültette át a német szöveget a mi szép magyar nyelvünkre. A nőszereplők között kiténően játszottak Molnár Vilma, aki egy vak anyát ábrázolt, Barna Jolán, aki valóban „nagy“ volt ezen szerepében és sok tapsot kapott és Kormos Ilonka, aki egy dalával is spontán tapsot provokált. A darabot maga Derék rendezte a tőle már megszokott tökélyvel.

Attérve a második premiérre, mindekelőtt azt jegyezzük meg mi is, amit egyik kritikus társunk jegyzett meg az előadás után a darabra vonatkozólag: kiténő színpadi svindli. Az emigránsra ez a legjellemzőbb kritika, habár az első pillanatra drasztikusnak is látszik a hasonlat. És pedig mi okból? Egszerűen azért, mert eddig még alig akadott szerző, aki annyi trükköt halmozott volna egymásra, mint Kemechey. Szó sincs róla, mesteri virtussal tette ezt, mert hogy ugy szemfényvesztősködjön valaki, mint Kemechey, ahhoz óriási biztonság kell a színpadi technikában. Előttünk a darab tehát első sorban is e szempontból volt érdekes, a közönségnek lehet hogy minden részletében. Az első trükk, ami feltétlenül sikerült volt és díszeteket is érdemel, maga a tárgy. Kemechey uttörő e tekintetben, mert azt a korszakot szerepelteti, melynek bármely parányi pillanata is inspirációt ad a hivatott tollnak, a mélyen érző szívnek. A szabadságharc után Schmerling gyalázatos érája alatt folyik le a darab. Az elnyomatás minden utálatossága fel van vonultatva benne, a garázdalkodó adóperzekutortól kezdve a ravasz comitatsvorstandig minden alakjával. S ezzel ellentétben feltűnik egy sajátos világ, amely ábrándjaiba elmerülve nem akarja meglátni a valóságot, a multban él és a jövőt is csak a multnak heroikus visszatükrözésében nézi. Az utóbbit Rásky Gábor képviseli az Edward Brown név alatt 11 év után visszatérő emigráns, aki harcot akar, agítal, fegyvert szál lit, csak hogy újra feltámassza a multakat.

Amikor e szimfónia megindul, Schmerling garázdalkodik az országban. A Bezirkerek, Comitatsvorstandok üldözik a népet s még a családi szentélyt is megbecstelenítik. Egy ilyen hyenafalka kerül Rásky Gáborné — az emigráns allitólágos özvegye — házába Vrabc a szemtelen, cinikus, tolakodó bezirkerral az élén. Természetesen fosztogatnak kiméletlenül. Katonai assistencia is van velük

s ezeket Lilienthal báró főhadnagy vezényli, akinek nagybátyja — s ezt jó figyelembe venni — Bécsben nagy befolyásu ember. (Azért jó, mert ettől függ majd a darab megfeneklett bonyodalmának megoldása — a harmadik felvonásban.) Lilienthal nobilis ember, becstületes katona, undorodik a szereptől, amelyet nyakába varrtak s minden alkalommal ki is mutatja érzését. Benne egy tipust rajzolt meg a szerző, akit ugy kapcsol bele a darabba, hogy a daliás főhadnagy szerelmes Ráskyné leányába, a szép és atyja emlékeért rajongó Margitba.

Azonközben megérkezik Angliából Edward Brown. A világ előtt mint a Margit zongoramestere szerepel, de a felesége s egy-két hive tudták, hogy ő nem más, mint a boltnak vélt Rásky Gábor, aki azért jött haza, hogy fölkelést szervezzen. Vrabc hamar belelát a veséjébe, mert ahogy ő mondja: ezek a magyarok abszolte nem értenek a színleléshez, már hogy is értenének aztán az összeesküvéshez! De mégsem fogja el, mert gonosz játékába éppen beleillik ez a naiv összeeskütvő. Hadd látsza fel a népet, hadd csináljon zenebonát: a kellő pillanatban majd rácsap Vrabc ur és vagy Bécsben inkasszálja ennek az érdemnek a jutalmát, vagy pedig Margit kezét követeli.

Keresztezi azonban számítását az a körülmény, hogy Lilienthal beleszeret Margitba, és a leány, bárhogyan küzd is magával, viszonozza érzését. Egy ideig Brownt fogja gyanuba a főhadnagy, de amikor megtudja, hogy Brown azonos Ráskyval, Margit édesatyjával, fogja magát és titokban levelet ír Bécsbe, a mindenható nagybácsinak. S éppen akkor, amikor Vrabc diadalmaskodik, és a visszautasítás miatti boszujában vasravereti az egész Rásky családot, megjelen Lilienthal, mint a csomót kibonyolító deus ex machina: átadja a bécsi okmányt, amelylyel elcsapja Vrabc urat és kompániáját. Sőt még azzal a hírrel is kedveskedik, hogy odafent megváltoztatták a rendszert, a magyar országgyűlést legközelebb összehívják és boldog meglepéssel veszi tudomásul, hogy leendő apását — alispánnak kandidálják.

Ez a korbü és igaz történet a darab alapja, ami körülvézi, az mind pompásan felcícomázott staffage, vagyis jobban mondva a fennemlített trükkök bevonulása. Forradalmi dalok, cigányzene, hősiesség lemondás, himnusz, kardrántási jelenet, aratóünnep stb. stb. színes kaledeszkopban cikáztak el a közönség szeme előtt, úgy hogy ideje sem maradt észrevenni, hogy ez nagyon ügyes csalafintáskodás. Mindazonáltal a darabnak nagy hatása volt s ha azt másként szerették volna is feldolgozva látni — különösen ott, ahol hatalmas ellaposodások voltak (II. felv.) — elismerjük Kemechey nagy színműírói talentumát. Tudott kápráztatni, ha talán az objektívitas rovására is és ez nagy művészet. A darab szép előadásban került bemutatásra. Fővonzó képezett természetesen Polgár Károlyné felépése, aki mint a meggyefőnök leánya epizód szerepében végtelen bájos volt. A magyar nyelvet persze alaposan törte s ebben nyilatkozott meg ellenállhatatlan kedvessége. A ház zajosan tntetett mellette és sok virágokrétát nyujtottak fel neki. A címszerepben Polgár ez alkalommal gyenge volt. Jól játszottak Szathmáry, Hatvani, Sik, Borsódi Derék, Kiss, Irsay, nagyon jól: Barna Jolán és Molnár Vilma.

HIRDETÉSEK.

Alkalmi vétel.

HALIFAX

KORCSOLYA.

1 pár 3 korona.

Ifj. HEINDLHOFFER RÓBERT

fűszer-, csemege- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN. 6-1

5053. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

A vármegye törvényhatósági bizottságának 32287/1407. jk. ex 1903. sz. a. hozott határozatával ujonnan alakított 46 ik kéményseprői kerületre, mely a titeli járáshoz tartozó Felsőkaból, Alsókaból, Tiszakálmánfalva és Káty községekből áll — pályázatot hirdetek és felhívom a pályázni óhajtókat, hogy az 1884. évi XVII. t. c. 4. § ában előirt képesítést, nemkülönbön rovatlan és józan előéletét igazoló okmányokkal felszerelt magyar nyelven irt kérvényeket hozzám **1905. évi január hó 8-ig** terjesszék be.

A később érkező vagy kellően fel nem szerelt kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Títel, 1904. december 11-én.

Szemző János,
főszolgabíró.

3-2

7007. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Palánka községében leköszönés folytán üresedésbe jött irnoki állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Az irnoki állás évi 730 korona havonként előre fizetendő javadalmazással van egybekötve.

Felhívom a pályázni óhajtókat, hogy szabályszerűleg felszerelt kérvényeket hozzám **december hó 25-ig** terjesszék be.

Palánkán, 1904. december hó 8-án.

Hipp Dezső,
főszolgabíró.

2-2

Zombor és környékének kizárólagos
elárusítója.

Olajfestékek festőművészeknek tubusokban dr. Fr. Schoenfeld és társa düsseldorfi gyarából.

Legfinomabb olajfestékek tubusokban festő tanulóknak

Skizzek és tanulmányok elkészítésére.

Gyorsan és keményre száradó szobapadlófénymáz Eorostyánkő olajfénymáz.

Linoleum és zománcfénymáz festékek.

Szobapadló kenőcsök

legjobb minőségű sárga, fehér és barna színekben.

Szobapadló

szeszfénymázak

Olajfestékek minden színben.

Valamint az összes anyagok és kellékek festők, mázólok és fénymázolóok részére **gyári áron kaphatók.**

Üzletem továbbra is megmarad a belföldi kőszén, porosz diószén, faszén és légszuszgyári pír (coax) szén megrendelési helye és raktára

Szenzáció!

Szenzáció!

Aki akarja, hogy a kályhája szobadisszé váljon, az vegyen füst és szagmentes (törvényesen védett)

Vénus kályhafényt,

annak 5 perc alatt **kefé-
lés nélkül** bámulatos
ragyogó kályhája lesz.

Kapható:

Gergurov Dániel

vas-, szén- és festékkereskedésében

Zomborban,

Kossuth Lajos- (fő-) utca.

12-11

Meghívó.

A bácsmezei agrár takarékpénztár részvénytársaság

f. évi december hó 22-én

Zomborban d. e. 10 órakor a Vadászkiirt
kistermében megtartandó

alakuló közgyűlésére

a t. részvényaláírók ezennel tisztelettel meghívotnak.

N A P I R E N D:

1. Az alakuló közgyűlés elnökének megválasztása.

2. Az intézet megalakulása.

3. Az alapítóknak a kereskedelmi törvény 152 §-a szerint a végleges felmentvény megadása.

4. Az alapszabályok megállapítása.

5. Az igazgatósági tagok számának megállapítása és tudomásul vétele az alapítók által kisorsolt igazgatósági tagoknak.

6. A felügyelő bizottság megválasztása.

Az alapítók.

TEA RUM.

Eredeti import.

Ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer-, csemege- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN. 6-1

1226/1904. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

Mohács község felett megrongált partvédezetnek az országos m. kir. vízépítési igazgatóságnak 1904. évi december hó 12 én 7814. szám alatt kelt rendeletével engedélyezett helyreállítási munkálataihoz szükséges:

1. 1770 köbméter I. osztályú kőhányási kőanyag.

2. 5860 köbméter II. osztályú kőhányási kőanyag szállításának és beépítésének vállalati uton való biztosítása céljából a zombori m. kir. folyammérnöki hivatal helyiségében **1904. évi december hó 29-én délelőtt 10 órakor** nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalást fog tartani.

A szabályszerűen kiállított ajánlat a jelzett napon délelőtt 9¹/₂ óráig a zombori m. kir. folyammérnöki hivatalnál nyújtandó be, hol az ajánlati, valamint a vállalatot szabályozó általános és részletes feltételek, tervek, továbbá egyéb tájékoztató adatok a hivatalos órák alatt megtekinthetők és az ajánlati miuta is megszerezhető

Zombor, 1904. évi december hó 15-én.

M. kir. folyammérnöki hivatal.

2957. szám. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Szilberek községében a rendőrség lét számának szaporítása folytán újonnan szervezett s egyenként 440 korona évi fizetéssel javadalmazott két gyalogrendőri állásra ezenel pályázat iratlik ki

Ezen állásokra csak oly egyének alkalmazhatók, akik:

a) magyar honpolgárok,
b) védkötelezettségüknek megfeleltek, 24. életévüket betöltötték, a 60 at pedig el nem érték,

c) feddhetlen erkölcsű és teljesen rovatlan előéletűek,

d) teljesen egészségesek,
e) írni és olvasni tudnak és a községben divó német és szerb nyelvet bírják.

Az alkalmazásnál elsőbbség adandó:

1. Az 1873 évi II. t. c. értelmében kedvezményezett alisztek s kiszolgált állami csendőröknek.

2. A hadsereg s honvédségnél kiszolgált egyéneknek.

3. Kifogás nélkül rendőrségi szolgálatban (nem felelős öri minőségben) alkalmazásban állott egyéneknek.

4. Végül előnynek tekintetik a szolgálati magyar nyelvnek szó és írásban való bírása, valamint a nőtlenség.

Fenti körülmények és előnyök közok-iratokkal igazolandók, az egészségi állapot tisztí orvosi bizonyítvánnyal olyképp igazolandó, hogy a szellemi és fizikai állapo és a főbb érzéseknek, hallás és látásaak teljes bírása is kintujék.

Pályázati kérvények fentiek szerint okmányolva, alulirt előjárásághoz **foljó évi december hó 27-éig** benyujtaudók.

A rubázatot a rendőrök sajátjukból tartoznak fedezni, — a többi feltételek alulirt előjáráságnál bármikor megtudhatók.

Szilberekén, 1904 évi december hó 6-án.

Zányi Bódog, **Bernhardt Mihály.**
jegyző 3—3 bíró.

Legfinomabb karácsonyi dessert csokoládé

kapható *—1

ifj. Heindlhofer Róbert

fűszer-, csemege- és festékkereskedésében
ZOMBORBAN.

4290. szám.

1904.

Árverési hirdetmény.

Bácsföldvár község a tulajdonát képező nagyvendéglő helyiségeit **f. évi december hó 22-én délelőtt 9 órakor** a községi tanácsteremben megtartandó nyilvános árverésen — 1905. évi január 1-től számított három évre — a legtöbbet ígérőnek két italmérsi jogosultsággal, 800 korona kikiáltási ár mellett haszonbérbe adja.

A feltételek a jegyzői irodában a hivatalos órák alatt megtekinthető. Utóajánlat nem fogadtatik el.

Bácsföldvár, 1904. december 12-én.

Lovász István, **Dejánov Lázár,**
főjegyző. bíró.

4996. szám.

kig. 1904.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrog vármegye titeli járásához tartozó Alsókabol községében üresedésben levő községi jegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy szabályszerűen felszerelt kérvényüket hozzám **foljó hó 27-én délután 5 óráig** annál is inkább nyujtsák be, mert a később érkezők figyelembe vétetni nem fognak.

Az állás javadalmazása: évi 1000, szóval egyezer korona készpénz és 300, szóval háromszáz korona évi lakpénz, esetleg természetbeni lakás.

Titel, 1904. december 8-án.

Szemző János,
főszolgabíró.

3—3

623. szám.

1904.

Hirdetmény.

A „Bácska“ 96. számában hirdetett veprődi földmunkálat és szivattyu berendezésre vonatkozó árlejtés **foljó hó 22-ik napjának délelőtti 8 órájára** halasztatott.

Veprőd, 1904. december 15.

Zweig József,
urb. elnök.

Van szerencsém a n. é. közönségnek szives figyelmét felhívni
dúsan felszerelt

üveg, porcellán és lámparaktáromra,

különösen

karácsonyi és ujévi ajándékok,

ebéd-, kávé-, tea- és mocca-készletek

👉 mélyen leszállított árak mellett kaphatók. 👈

Vendéglői berendezés jutányos árak mellett.

A n. é. közönség szives pártfogását kéri

SCHERER M.

Épület-üvegezés, képkeregetelés pontosan eszközöltetik.

Székek, alpacca evőeszköz, tükör, kép, mosdóállványok stb.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

<p>INGYEN és bérmentve</p> <p>„Az Ujság” minden előfizetője kivétel nélkül megkapja „Az Ujság” politikai napilap</p> <p>*NAGY KÉPES NAPTÁRÁT.*</p> <p>Az Ujság husvétii ajándéka a Herczeg Ferenc album lesz.</p> <p>Állami, megyei, városi tisztviselők, lelkészek, tanárok, tanítók „Az Ujság”-ot kedvezményes, havi 2 korona árban kapják.</p> <p>Megrendelő cím: AZ UJSÁG KIADÓHIATALA BUDAPEST, KEREPESI-UT.</p>	<p>„Az Ujság” előfizetési ára:</p> <p>1 hóra..... 2.40 1/4 évre..... 7.- 1/2 évre..... 14.- 1 évre..... 28.-</p>	<p>Ujévre!</p> <p>Francia és magyar COGNAC LIQUEUR</p> <p>stb. 3-1</p> <p>ifj. Heindhofer Róbert fűszer-, csemege- és festékkereskedésbe ZOMBORBAN.</p>
---	--	--

Esinos béli meghívók.

Műsorok.

Táncrendek.

Falragaszok.

Megrendelhető:

Syors és pontos kiszolgálás.

Bittermann Nándor és Fia
kö- és könyvnyomdájában

Méltányos árak.

Zomborban.

Korcsolyák-ból nagy raktár!!!

Csipkék, szalagok, ruhadiszek.

A trieszti linoleum-gyár képviselőjét

megnyertük, módunkban van tehát a n. é. közönségnek a **valódi linoleumot** hallatlan olcsón ajánlani. A valódi linoleum (parafa-szőnyeg) nem tévesztendő össze az eddig általánosan ismert viaszos vászon futóval; **nálunk** csak annyi, mint a viaszos **tartósabb, elegánsabb és szebb** a linoleum ára vászoné, de használatban s ennek köszönheti nagy elterjedtségét: előkelő úrilakokban, pénzüntézetek-, színházak-, szállodák-, kórházak- és vasúti kocsikban.

Izléses mintájú futók és szőnyegek nagy választékban.

Érdeklődőknek alaposan ismertető füzetek rendelkezésre állanak.

Ez alkalommal felhívjuk a n. é. közönség figyelmét óriási raktárunkra.

A férfi és női divatcikkek, berndorfi alpaca- és chinaezüst használati és dísz-tárgyak, karlsbadi porcellán szervizek, Ditmár-féle villanylámpák, bel- és külföldi gyermekjátékok, utazócikkek, esőernyők, kezttyúk stb. stb. a legkényesebb izlést is kielégítik.

Az elegáns úri világnak b. figyelmébe ajánljuk **valódi angol** nyakkendőinket, valamint fehérneműraktárunkat.

Mindennemű diszmitárgyak karácsonyi és alkalmi ajándéknak.

Grammophonok „Odeon” lemezekkel, egy lapon két felvétel.

Számos látogatást kér

mély tisztelettel

GOLDFÁHN SÁNDOR ÉS FIA
ZOMBOR, KOSSUTH LAJOS-UTCA.

20-17

Csipkék, szalagok, ruhadiszek.

Sétapálcák, borostyánszipkák, tajtékipák, gyermekkocsik.

Illatszerek, szappanok, puderek.